

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Neirankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petiitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 12

Sobota, 10. februarja 1934

Leto IX

Francoska reakcija dviga glavo

Daladier odstopil — Doumergue novi predsednik vlade?

Francoski reakcionarci in fašisti so izrabili razne finančne škandale za svojo »akcijo«. Daladierova vlada je zaradi velikih demonstracij po deželi, zlasti tudi v Parizu, odstopila, ker gibanja ni hotela s silo zatreti, dasi je v parlamentu dobila zaupnico. Iz Daladierove demisije lahko sklepamo, da je za francoskim fašizmom, rojalizmom in klerikalizmom tudi francoski kapital, ki smatra, da je treba oslabiti demokracijo.

Nova vlada, ki jo sestavlja bivši predsednik republike Doumergue, naj bi se osnovala kot nacionalna vlada medstrankarskega miru, kar pomeni prvi korak k reakciji. Te metode smo videli v Angliji, še bolj pa v Nemčiji in Avstriji. Najprej mir, potem konsolidacija »patriotičnih front«, potem pa udarec po političnih in socialnih pravicah naroda. To je cilj, ki se skriva za besedo »dobrohotnega miru«.

Socialistično delavstvo opaža veliko opasnost. Zaradi tega so zveze strokovnih organizacij sklenile, da priredijo v ponedeljek 24 urno splošno protestno stavko proti pretjnim nacionalistov v obrambo javne svobode.

Nemire, ki so jih reakcionarci dalje časa pripravljali, so vodili med drugimi reakcionarni politiki in s škandali omadeževane osebe, ki jih je prejšnja vlada odstavila. V tem že se vidi gniloba reakcionarnega gibanja, ki ga tudi naš klerikalizem silno povečuje.

Ne vemo še kaj bo Doumergue sicer napravil. Prav verjetno pa je, da bo nova »nacionalna koncentracijska« vlada razpisala v kratkem nove volitve v nadi, da se v volitvah pozicija reakcije okrepi. Iz tega sledi, da bodo morale tudi republikansko-demokratske politične sile biti ali mani osredotočiti svoj politični koncept ter pokazati reakciji — zobe.

Balkanski pakt gotov

Prečel in podpis osnutka v Beogradu

Na konferenci v Beogradu dne 4. t. m. so se zunanji ministri Grčije, Rumunije, Turčije in Jugoslavije zedinili glede besedila balkanskega pakta. Podpis se izvrši v Atenah. Besedilo o paktu bodo objavili po podpisu.

Nenapadalni pakt med Rusijo in malo antanto

Dne 6. t. m. je izročil čehoslovaški poslanik v Londonu v imenu vlad male antante sovjetskemu poslaniku ratifikacijske listine o nenapadanju. Ta dogovor je bil sklenjen med Rusijo in malo antanto dne 4. julija 1933. Isti dan je sklenila enak pakt z Rusijo tudi Turčija.

„Delavstvo smo mi!“

Z ozirom na oklic socialnodemokratske stranke v Avstriji, ki pozivlje k povratku k parlamentarizmu in pomoč socialnih demokratov v tem primeru obljublja, pravi v najbolj klerikalno-reakcionarni »Reichspost« neki člankar, da so »klerikalci« delavci ter da ni več potreben povratek k demokraciji. Nova doba zahteva Dollfussovo diktaturo, ki se ne umakne. List torej povsem soglašja z našim (pa ne samo) klerikalnim časopisjem.

Dve važni izjavi za naš list

Izjava sodruga Karla Rennerja za „Delavsko Politiko“

Ob zaključku kongresa v Beogradu se je naš urednik razgovarjal s s. Rennerjem in je pri tej priliki dobil od njega tudi to-le izjavo za naš list:

Kongres je bil za nas Avstrijce veselo presenečenje, ne samo, ker smo na njem srečali svoje stare prijatelje, ampak tudi zato, ker je bilo s tem utrjeno in potrjeno naše staro prepričanje o neporušljivosti socialne demokracije.

Delavstvo je socialnodemokratsko, pa ne morda radi kakšnega nauka, ampak radi svojega položaja.

Ako je enkrat sprejelo poslanico socialne demokracije, potem ta živi v njegovem srcu neporušljivo dalje. Pa tudi potreba praktične politike zahteva sodelovanje socialne demokracije.

Nove države, ki so nastale na tleh držav Habsburžanov in sultanov, se bodo mogle vzdrževati pri življenju in napredovati le v svetu, ki je zgrajen na medsebojnem prijateljskem sodelovanju. V obeh pravicah, tako z ozirom na demokracijo, kakor tudi z ozirom na mednarodno demokracijo, je sodelovanje socialne demokracije neobhodno potrebno.

Politični problemi Evrope se vrte okoli vprašanja Podonavja in Balkana.

Ta ozemlja kličejo po politični in gospodarski organizaciji, ki mora biti obenem organizacija evropskega miru. V vsaki izmed teh narodnih držav je en del meščanstva ves prevzet nacionalnih predsodkov in averzij, nasprotij, ki je meščanstvo samo ne more premostiti. Socialna demokracija stoji povsod na strani nacionalne države, vendar pa na drugi strani uvideva tudi potrebno mednarodnega sodelovanja. Buržuazije vseh držav so odklonile Daladierjev načrt. Socialna demokracija pa stopa z beograjskim kongresom na pozornico političnega udejstvovanja in ustvarjanja v srednji in južnovzhodni Evropi. Beseda, ki jo je rabil s. To-

Izjava sodruga Winterja za „Delavsko Politiko“

Ob zaključku kongresa, ki je sklenil obnovitev Socialnodemokratske stranke Jugoslavije, je bil s. Leo Winter, delegat čehoslovaške socialne demokracije tako prijazen, da je dal našemu uredniku spodaj priobčeno izjavo:

O nalogah čehoslovaške in jugoslovske socialne demokracije.

»Nam (čehoslovaški in jugoslovanski socialnodemokratski stranki, op. ur.) so politične veze potrebne, ker moramo vplivati na politiko obeh držav. Doslej smo bili neprestano izpostavljeni napadom komunistov, ki so nam očitali naše zveze z državo, v kateri socialnodemokratska stranka ni postojala. Vendar pa nismo na obnovitvi Socialnodemokratske stranke Jugoslavije zainteresirani samo iz agitacijskih ozirov. Prvič hočemo mi, da se bo politika Male antante učvrstila, predvsem na gospodarskem polju. V tem pravcu morata delati socialnodemokratski stranki v obeh državah. Pri nas v Čehoslovaški gre za to, da bodo politični agrarni interesi, ki gospodarskemu sodelovanju obeh držav niso naklonjeni, v ozadje. Jugoslovska socialna demokracija mora pa s tem računati, da bodo morale biti agrarne koncesije, ki jih bo dala Čehoslovaška Jugoslaviji, kompenzirane s koncesijami industrijskega značaja. Dru-

palović v svojih zaključnih izjavanjih na kongresu:

od Prage do Angore,

vsebuje pozitiven program gospodarske in socialne obnove ozemlja, ki je bilo v velikih krvavih vojnah v preteklosti razorano in razdejano. Cilj je postavljen, četudi bo pot dolga in naporna. Toda ta cilj ni nov ali pa morda nalašč izmišljen. Pred več kot 20 leti ga je postavila jugoslovska socialna demokracija (1909) in kongres srbske socialne demokracije v Beogradu (1911). Če bi se bil tedaj uresničil, bi si bili narodi na tem delu zemlje težke vojne dogodke prihranili. Svetovna vojna je malim narodom prinesla samostojnost, ali jih je obenem tudi gospodarsko osamila in politično v marsikaterem oziru razdvojila. Beograjski kongres naj jih politično in gospodarsko zopet zbliža. Vsi udeleženci so bili prepričani, da je s tem poskusom storjeno uspešno delo za ohranitev miru v Evropi.

Avstrijska republika stoji na razpotju.

Sile so na delu, ki jo hočejo privedi v enostransko odvisnost od neke velesile. Ampak bodočnost države je zajamčena le tedaj, če bo Avstrija neodvisna ne samo od Nemčije, ampak tudi od vsake druge velesile in če bo gospodarsko združena z mladimi demokracijami na jugovzhodu Evrope. Fašistična Avstrija bi vse preveč vzbujala spomine na stare težnje po nadvladi in bi se svojim sosedom popolnoma odtujila. Nekoč je bila misija Avstrije v tem, da je nosila orožje na Balkan. Vsak spomin na to dobo naj bo izbrisan. Naj zadostuje, če ji bo pametna politika omogočila, da bo izmenjavala produkte svoje obrtniške pridnosti in svoje starejše civilizacije s sosedi.

Da pa bo Avstrija ostala neodvisna in svobodna, mora ostati svobodna navzven in na znotraj, in se mora tudi sama demokratsko vladati.

to vprašanje je razmerje do Rusije. V obeh državah so skupine, ki sodelovanju niso naklonjene. In tretje, kar je važno, je: vzbuditi zavest, da je treba zvezo razširiti, in sicer na severu proti Avstriji, na jugovzhodu proti Bolgariji.

V ospredju stoje sedaj tudi nekateri socialno-politična vprašanja.

Gre za reciprocitno pogodbo na polju socialnega zavarovanja. Jaz sem tozadevno razgovarjal z jugoslovskega ministrstva za socialno politiko. Iz izjav gospoda ministra sem posnel, da je voljan pristati na tako medsebojno pogodbo ne samo na polju socialnega zavarovanja, ampak tudi na polju delovnega prava sloh. O tem se bosta morali obe socialnodemokratski stranki posvetovati.

Na vprašanje, kakšno je razmerje med čehoslovaško socialno demokracijo in narodno-socialistično stranko v Čehoslovaški, je odgovoril s. Winter: Mi sodelujemo z narodno-socialistično stranko od postanka republike in tvorimo z njo republikanski blok. Kljub nasprotstvom in trenjem je sodelovanje obeh strank uspešno, posebno v delavskih vprašanjih in v vprašanjih zunanje politike, demokracije in boja proti fašizmu.»

Na dilci

Politični klerikalizem doživlja zadnje čase polom za polomom. Francija je z njim že pred vojno obračunala in izvedla ločitev cerkve od države. Verstvo je v Franciji sicer svobodno, toda državna blagajna je tudi svobodna. Medvojne orgije političnega klerikalizma so pa izbile sodo celo dno in likvidacija tega izrodka se je po vsem svetu začela in se bliža tudi svojemu koncu. Overturo so napravili sicer Mehikanci, katerim je politikujoča duhovščina zasedla dve tretjini zemlje. Bogate, petrolejske vrelce in druge važne rudokope pa veleizdajniško prodala ameriškim kapitalistom. Sledeč »latinskemu geniju« so kljub številnim blagoslovom fašizmu morali klerikalizem tudi v Italiji likvidirati. Potem je prišla Španija, ki je mogla postati svobodna država šele, ko je konfiscirala več kot polovico zemlje, ki jo je posedovala španska duhovščina in milijarde kapitalov, ki jih je iztisnila mrtva roka iz revnega španskega ljudstva. Sledila je Nemčija. Blagoslovljeni centum je sicer vse storil, da se še v zadnjem trenutku prilizne »katoliškemu« Hitlerju in mu je izglasoval celo pooblastilni zakon, ki mu daje moč diktatorja, v nadi, da ga bo porabil samo za živinsko iztrebljenje marksistov in drugih svobodoljubnih, dočim bo za njega prihranjeno toplo mesto ob državni blagajni. Katoliški baron Papen se je brž podal v Vatikan, da prinese Hitlerju papežev blagoslov, politikujoči duhovščini pa konkordat. In vse je šlo v redu, dokler je izgledalo, da bo konkordat lojalno izveden. Nobenega nemškega kristjana in tudi rimskih ni bolelo srce, ko je romalo tisoče in stotisoče poštenih delavskih zaupnikov v koncentracijska taborišča in v smrt. Naposled se je pa izkazalo, da hitlerizem tudi v besedolomstvu noče zaostajati za klerikalizmom in tako stoji rimsko-nemški klerikalizem razgaljen pred svetom kot ogoljufan goljuf.

Postojanka za postojanko je propadala, tako da je vse svetohlince sveta zazeblu v same kosti. Pa so prišle volitve v Španiji. Klerikalizem je zbral vse svoje preostale sile k zadnjemu besnemu odporu. Milijoni in milijoni so se pretakali iz vaticanskih blagaj med pobožne španske agitatorje, tako da so deželo skoro plakatirali z denarjem. In res je špansko ljudstvo, zaslepljeno po sto in stoletnem mračnjstvu, še poslednjič poslušalo te poklicne demagoge. Toda ne več z obema ušesoma. Stotisoče Špancev je vendar-le spregledalo, da je velika razlika med verskimi čutili in politikujočim klerikalizmom, toda tretjina španskega ljudstva, zlasti žentstvo, le še ni utegnilo v borih mesecih španske republike nadomestiti ono, kar je bilo v stoletjih klerikalne strahovlade zamujeno. Sicer je španski klerikalizem dobil kljub največjemu naporu le tretjino poslancev, toda za obupana srca svetovnega klerikalizma je bil vendar to žarek upanja, da se bo kuša, ki razsaja v njegovih vrstah, vendar-le ustavila.

Kdor je takrat čital klerikalno časopisje, je moral imeti vtis, da je španski klerikalizem rešil svet pred svetovnim potopom. Kar spomnite se na tedanje »Slovenčeve« uvodnike, kako so urnobesno proslavljali to svojo zmažo. Gil Robles sem, Gil Robles tja! Zmaža! Zmaža! Rdeča golazen pomandrana! Socialistične množice so obrnile hrbet svojim framasonskim voditeljem! Živijo Ler-

roux, ki bo sestavil zmerno radikalno vlado in popravil vso škodo, ki jo je napravila prejšnja rdeča vladavina!

No, vsakemu pijančevanju sledi končno zopet »maček«! Na Španškem se je izkazalo, da se proti organiziranim političnim množicam ne da vladati. Sicer piše »Slovenec« to še v sila previdni obliki, toda zabavno je opazovali, kako se smešno izmotava iz svojega oslovskega položaja. Čujte, kaj pravi o svojih v nebo podvignjenih radikalnih zveznikih:

»Šele sedaj, po preteku nekoliko mesecev, ko je treba preiti od besed na dejanja, ko je treba sklepati konkordat z Vatikanom, ko je treba odstraniti krivično protikatoliško kulturnobojno zakonodajo, se je tudi špansko ljudstvo (?) polagoma zavedlo tragike svojega političnega režima, kajti ravno radikalna stranka, ena najstarejših španskih strank, je v politični zgodovini Španije stalno in dosledno zagovarjala laično državo, torej popolno ločitev države od cerkve. Skozi stoletja je zbirala okrog sebe najhujše sovražnike: Rim, najbolj radikalne upornike proti katoliški cerkvi. V njej so sedeli najbolj vplivni framasoni Španije in sedijo še danes najbolj izraziti predstavniki framasonskih lož.«

O socialistih, katerim je v volilni pijanosti odvzel »Slovenec« že slehernega pristaša, pa sedaj piše, da imajo za seboj velike množice pristašev in bi prav lahko obračunali s framasoni, toda na žalost so ti nesrečneži napravili drugačen razpored, namreč tak, da bodo najprvo s pomočjo farmasonov »nabiksali« klerikalce, potem s framasoni samimi bo pa obračun kaj lahek.

Kakor vidite, se je »Slovenec« zareklo, da imajo socialisti vendar-le svoje lastne cilje in niso kar slepo vpreženi v framasonske lože. Njihova napaka je le v tem, da svoje množice nočejo vpreči v — klerikalne lože! Naj bo že stvar kakorkoli hoče, ali so španski radikalni namenoma spravili klerikalce na dilco ali so pa oni v svoji gorečnosti sami sedli nanjo, ne bomo sodili, ker je Španija predaleč. Na vsak način so pa na dilci.

Ov.

Banska uprava v Ljubljani zgradi novo uradno poslopje. Na seji banškega sveta so poročali, da namestnik banke uprava v Ljubljani zgraditi novo palačo za svoje urade. Nova palača bo stala v neposredni bližini poleg Trgovskega doma. Potrebno je, ker so sedaj posamezni oddelki raztreseni po raznih okrajih mesta.

Alli si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Tone Maček:

44

Slučaj Kumberger

Zračunal je, koliko so prodali piva, koliko vina, koliko sifonov in pokalic, koliko pečenk, gulažev, juh z mesom, žemelj in črnih kav. Lepa vsota. Sedaj pa izdatki; teh ni bilo dosti: vino je kupil po zmerni ceni, mesnico je imel svojo in kuhinjo je upravljala mati. Samo dvema pomožnima natakarcama bo treba kako malenkost vreči, ostalo je vse opravila domača služinčad. Ko bi ne bilo še onega, kar so pretepači razbili. Odšteti bo treba trideset razbitih steklenic in kozarcev, osem polomljenih stolov, dve razbiti svetilki. To še vse ni tako hudo ali, in pri tem se je popraskal za ušesi, razbili so tudi veliko ogledalo v posebni sobi, najlepši okras cele hiše. Stalo je najmanj 20 goldinarjev. Vse drugo pa ne bo stalo več ko 10 goldinarjev. Če torej odračunam škodo, ki so mi jo napravili, okroglo 30 goldinarjev, mi še vseeno ostane čistega 64 goldinarjev in 90 krajercjev. Za ta denar že lahko kupim lepo kravo.

»Da bi le nikdar ne bilo slabše.«

S to ugotovitvijo si je pomel roke, upihnil luč in legel spat.

Drugo jutro, ko se je odpravljal na šiht, je Franceta glava bolela. Tudi jesti mu ni dišalo, samo kavo je popil.

»Presneta reč, saj vendar nisem toliko pil.«

Janezu ni bilo nič, veselo si je požvižgaval. Jezilo ga je le, da Meta ni hotela ostati čez noč. Nič ne dé, si je mislil, bom se pa v soboto zvečer peljal dol.

Proračun Dravske banovine

Na seji banovinskega sveta dne 4. t. m. je poročal ban dr. Marušič o proračunu Dravske banovine. Ban je rekel, da bi moral proračun za Dravsko banovino znašati najmanj 100 milijonov, če bi hoteli ustreči gospodarskim in kulturnim potrebam banovine za silo, dočim znaša le nekaj nad 90 milijonov dinarjev (90.962.500 Din).

Proračun banovinskih podjetij znaša 39.972.361 Din. — Postavka za banovinske nameščence znaša Din 6.501.234, to je 7% proračuna. — Za pospeševanje elektrifikacije je določen 1 milijon dinarjev. — Za kmetijstvo 9.706.230 Din (več 1.670.887 Din kakor lani). — Za prosvetni oddelek je določenih 6.025.144 Din; v tem znesku je predvidena tudi podpora 600.000 Din občinam za gradbo šol. — Za tehnični oddelek je določenih 38.186.568 Din. Postavka je najvišja in znaša 41,9% proračuna ter ima zlasti velike personalne izdatke za vzdrževanje cest. — Za socialno politiko votira proračun 16.242.291 Din. V to področje spada socialno skrbstvo, zdravstvo, zdravilišča, stroški za bolnišnice. Znesek, ki znaša le 17,8% proračuna je razmeroma majhen z ozirom na važnost pa-nog in današnjih socialnih razmer.

Velenjski rudarji v boju za svoj obstoj

II. rudarska skupina in vprašanje elektrifikacije Dravske banovine.

Lokalno načelstvo II. rudarske skupine v Velenju je te dni naslovlilo na vse mero-dajne činitelje to-le spomenico:

Za montiranje tretjega turbogeneratorja in povečanje kalorične centrale drž. rudnika v Velenju, je že davno prispel ves potreben material na račun reparacij in je montaža sama že popolnoma osigurana na podlagi sklenjenega dogovora med kr. ban-sko upravo Dravske banovine in ministr-stvom za šume in rude. Prvi obrok plačila za montažo je že položen ter se bo z isto pričelo te dni.

Tudi pogajanja za oddajo električnega toka iz Velenja mestni občini Ljubljanski so ugodno potekla, s čimur bi bilo zagotovlje-no polno izkoriščanje povečane električne centrale in s tem v zvezi tudi obstoj in raz-voj drž. rudnika v Velenju.

V zadnjem momentu pa, ko je rešitev bede velenjskih rudarjev s tem aranžmajem bila takorekoč že pred pragom, se je pričelo od izvestne strani s polno paro delo-vati proti izvedbi tega načrta, za kar se je zavzel celo univ. prof. g. dr. Milan Vidmar z obširnimi člankom o »Bodočnosti ljubljanske mestne elektrarne«, v dnevniku »Jutro«.

Ni naša naloga, s strokovnega stališča ovreči trditve imenovanega g. profesorja, dasi so iste tudi v obeh ljajka neosnovane in nevdružne, tudi ne iskati vzrokov za ta-ko pisanje tik pred ustanovitvijo predvide-nih načrtov, marveč se omejimo v vsej svoji veliki bedi le na sledeče konstatacije:

Katastrofalno zmanjšanje naročil.

Drž. železnice so za februar t. l. znižale svoje nabave velenjskega premoaga od 3500 na 1150 ton, Cinkarna d. d. Celje, eden največjih odjemalcev, ki je odjemal svoječasno preko 3000 ton mesečno, celo na samo 900

— Za finančni oddelek je določenih 11.731.900 Din. — Za oddelek za tr-govino, obrt in industrijo 2.088.040 Din.

Dohodki banovinskih doklad uteg-nejo znašati 48 milijonov, ker se je povečala podlaga za odmero avto-nomnih doklad.

Ban pričakuje dotacije od držav-ne uprave. Ostali primanjkljaj se bo kril z dohodki davščine na izkorišča-nje vodnih sil in zaposlitev ter po-kojnine v Jugoslaviji zaposlene ino-zemce. Obe davščini sta že uvedeni. Izredne dohodke »Bednostnega fon-da« pa je ban uvrstil kot dohodek v proračunu za redne izdatke. Temu skladu so zasigurani tudi dohodki iz banovinske trošarine na vino in žga-nje. S tem postane »Bednostni fond« nepotreben.

Bednostni fond torej ostane kot davščina dalje, preide pa popolno-ma v upravo banke uprave. Iz tega fonda predlaga ban, naj se votira **4.700.000 Din za prehrano in drugač-no socialno skrbstvo.** Davčne stopnje izredne davščine delodajalcev in de-lojemalcev kakor tudi izredne dav-ščine na dobiček podjetij naj se zni-žajo za 50 odst. O proračunu je baš te dni razpravljaj banovinski svet.

ton. Ogrožajo nas toraj ponovno že itak neznosne redukcije, tako glede staleža de-lavstva, kakor tudi glede skrčenja števila delovnih dni, in sicer v taki meri, da živ-ljenjski obstoj rudarskih rodbin v Velenju ni samo v opasnosti, ampak je tudi abso-lutno nemogoč.

Odpušaji in skrčenje obratovanja.

Na podlagi teh skrčenj naročil je bilo vodstvo drž. rudnika primorano odpušiti nadaljnjih 25 delavcev za nedoločen čas ter reducirati obratovanje le na eno tretjino in 80 delavcev določiti na tedensko izmenja-vo tako, da delajo vsak drugi teden po 3 do 4 dneve ter zaslužijo mesečno le 300 do 350 Din, od katerih je treba odšteti še odtegljaje po ca. 100 do 130 Din.

400 rodbin v opasnosti.

Velenjsko delavstvo se do sedaj ni za-tekalo v svojem naravnost obupnem polo-žaju v javnost, ampak je heroično prena-šalo težo bede. Ker pa gre sedaj za življenje nad 400 na robu obupa se nahajajočih ru-darskih rodbin, si usojamo z vsem poudar-kom apelirati na celokupno pošteno socia-lno čutečo javnost in zlasti na vse mero-dajne činitelje v javnem življenju, da o-ne-mogočijo vse intrige proti dovršitvi elek-trične centrale v Velenju in proti odobritvi dogovora glede oddaje električnega toka iz Velenja mestni občini ljubljanski.

Drž. rudnik Velenje je dobil dragoceni material na račun reparacij za eno najmo-dernejših električnih central v Jugoslaviji naravnost podarjen s strani države in bi nastala neprecenljiva škoda, ako se vsi javni činitelji v Dravski banovini tega nebi za-vedali in onemogočili velikopotezni elektri-fikacijski načrt, ki je po zaslugi banke uprave tik pred uresničitvijo.

Pliberšek Franc:

Volitve v II. skupino Rudarske zadruga

Stojimo pred volitvami v II. skupino Rudarske zadruga, ki se bodo vršile dne 18. februaria t. l. pri vseh rudarskih podjetjih v Dravski banovini, ki so po rudar-skem zakonu z dne 4. marca 1897 člani Rudarske zadruga. Pri zadnjih volitvah je bilo 85% delegatov II. skupine izvoljenih na listi svobodne rudarske strokovne orga-nizacije Zveze Rudarjev Jugoslavije.

Rudarsko delavstvo, ki je leta 1931 že pričelo čutiti val krize v rudarski indus-triji, se je dobro zavedalo, da mora za obram-bo svojih pravic izvoliti za svoje zastop-nike sodruga, moče trdnega delavskega pre-pričanja in močne volje. Lahko trdimo, da je imelo v tem oziru rudarsko delavstvo srečo.

Zaupniki, ki so bili izvoljeni leta 1931., katerih funkcijnska doba poteče z občnim zborom II. skupine leta 1934, so se v polni meri zavedali zaupniških dolžnosti in tudi pravic. Trdna njihova volja je bila, braniti delavske pravice do skrajnosti. Včasih so se dogajali slučajni, da je delavstvo pod te-žo pritiska s strani rudarskih podjetnikov omahovalo, bili so pa vselej zaupniki tisti, ki so vzdržali in odbijali najhujše navale.

Načelstvu II. skupine se je od vsega početka posrečilo reorganizirati zaupniške zbornice po posameznih rudnikih v prave de-lovne edince. Samo v tem svojstvu je bilo mogoče vzdržati delavskim zaupnikom tri-letno dobo, v kateri je bilo na dnevnem re-du praznovanje, redukcije delavstva, redukcije plač, redukcije akordnega zaslužka, urejevanje kolektivnih pogodb in urejevanja nešteto drugih perečih rudarskih zadev. Zraven se je še vsestransko skrbelo za za-poslitev nezaposlenih, za podporo delno za-poslenih, za ustanavljanje javnih kuhinj, za zakonito zaščito rudarjev, kakor tudi za za-ščito preganjanih zaupnikov samih. Z ne-prestanimi vlogami in pritožbami na vse mero-dajne oblastne instance, se je sproti opozarjalo na nedostatke in krivice, ki se pod krinko krize delajo rudarskemu delav-stvu. Rudarski zaupniki so se stalno obra-čali na Delavsko zbornico in so z njenimi zastopniki skupno reševali pereče rudarske zadeve.

Rudarski zaupniki so tudi stalno šči-tili rudarske pravice pri Bratovskih sklad-nicah in jim z nasveti in intervencijami pri-pomogli do njihovih pravic. Skozi celo tri-letno funkcijsko dobo se ni pri zaupnikih pokazala nikaka utrujenost v izvrševanju njih dolžnosti, katere bodo vršili vztrajno do poteka funkcijske dobe. Da so zaupniki II. skupine z načelstvom vred vršili svojo dolžnost je brez nadaljnega dokazano tudi s tem, da je bilo od meseca aprila leta 1931. ko se je začela funkcijska doba, in do konca leta 1949 intervencij, 56 delegacij, 63 se-stankov in zborovanj, 83 sej, prejetih vlog 374, odposlanih 490 vlog, prošenj in pisem.

Leta 1932 je bilo 1883 intervencij, 66 deputacij, 102 sestanka in zborovanja, 125 odborovih sej, došlo je 579, a odposlanih je bilo 928 pisem, prošenj in vlog, ter obrh-žanih je bilo 9 konferenc.

Leta 1933 se je izvršilo po dosedaj došlih poročilih 1687 intervencij in kakor leta 1932 nebroj sej, zborovanj, delegacij in drugo.

Z velikim naporom se je posrečilo na-čelstvu II. skupine postaviti na laž razne politične avanturiste, ki so trdili, da je ru-darsko delavstvo protidržavni element, ka-dar je to delavstvo zahtevalo košček kru-ha in človeške kakor tudi državljanske pra-vice. O teh perečih zadevah se je osebno interveniralo pri bivšemu ministrskemu predsedniku gen. g. Živkoviču.

Ob koncu funkcijske dobe sedanjih za-upnikov II. skupine lahko brez pretirava-nja ugotovimo, da je to delavsko zastop-

Dolfe je še smrčal. Prišel je domov šele proti jutru. Ksreči je imel popoldanski šiht. Trpinka mu je ponujala kavo, on se je pa samo obrnil na drugo strani in spal dalje.

»Vidiš ga, mrho leno,« ga je začela oštevati, mar bi bil sinoči z nami šel domov.«

Ko sta purša odšla, se je tudi ona odpravljala in je naročala hčeri:

»Jaz grem na Ojstro k Ačkunu radi krom-pirja, nazaj grede pa bom vzela pri Birtiču meso. Ti pa medtem zberi in namoči perilo.«

Na rudniku se je to jutro vsevprek govorilo samo o sinočnjem pretepu. V izklicovalnico so šli samo starejši rudarji, da so molili za Kurentom. Zunaj so stali mlajši v gručah in preresetavali do-godke minule nedelje. Predvsem se je ugibalo, kdo neki je Volkerjevega pobil na tla. Nekateri so že z gotovostjo vedeli povedati, da je ponoči v bolnici umrl. Ta vest se je hitro raznesla po vsej naselbini, izkazala pa se je zaenkrat še preura-njena.

Eni so imeli pri vsem dogodku velik špas: kar naj si razbijajo glave, kogar veseli. Kaj pa jim je treba hoditi na veselice. Če ga hočeš ko-zarec popiti, ti ga lahko žena prinese domov. Tu-di muzike doma ne manjka. Ne samo otroške: skoro vsaka hiša v naselbini premore harmoniko. Ponokod, kjer so bolj »nobel«, imajo celo gram-fofon. Pa se zbere mladina, pozimi v kakem stan-ovanju, poleti pa na dvorišču, in zapleše, zapoje in se po svoje zabava. Kaj treba hoditi v gostilne in na veselicah denar zapravljati.

Kolonija se je potuhnila. Obiskali so jo orož-niki. Poizvedovali so za glavnimi akterji nedelj-skega pretepa. Človek bi mislil, da bi jih bilo lah-

ko najti, vendar zadeva ni bila tako enostavna. Samo dva so ugotovili: onega, ki je prvi vrigel kozarec Volkerju v glavo in tistega, ki je razbil svetilko nad plesiščem. Slednji pa ni bil rudar, ampak neki kmečki hlapec s Prosečna. Šlo se je največ za tem, da se dožene glavnega krivca, onega, ki je Volkerjevega s kolom pobil na tla. Ravno tu je pa vsa orožniška vnama odgovadala. Logarjeva dekla je sicer videla nekoga, ki je zle-zel skozi kuhinjsko okno na zadnjo stran hiše, ni ga pa spoznala in ga tudi dobro opisati ni mo-gla, ker ga je videla samo še v zadnji del telesa, ko je plezal ven. Aretirali so Zgonca in par nje-govih tovarišev, a so jih čez nekaj dni zopet iz-pustili, ker jim niso mogli dokazati kakega zlo-činskega dejanja. Priče so videle tega ali onega s kolom v roki, a se je vsak izgovoril, da si ga je vzel samo za samoobrambo. Nekateri so videli, da so lučali kozarce, ni se pa moglo ugotoviti, da so z njimi koga zadeli. Plačati so morali samo razbite kozarce. Le dve ženski sta lahko prisegli, da sta videli Papeževega, ko je razlomil gostil-ničarjev stol in je z njegovimi deli mahal okrog sebe. Obsojen je bil na povračilo škode. Vsi pri-zadeti pa poleg tega še vsak na pet goldinarjev kazni, radi rušenja javnega miru in reda. Iz last-nega nagiba ni nihče plačal. Rudniška uprava je dobila nalogo, da jim odtegne od zaslužka.

Tudi pri Trpinovih so bili orožniki. Nekateri so ga videli tisti večer pri Logariju. Zaslišan je bil, kaj je tam počel, kedaj je šel domov in če ve kaj natančnejšega o razgrajalih. Lahko mu je bilo dokazati, s Pepco kot pričo, da se ni pretepa prav nič udeležil, da sta takoj, ko se je začelo, odšla in da zato ne ve, kaj in kako se je zgodilo. (Dafje prihodnj.)

stvo ohranilo rudarskemu delavstvu milijone njegovih prejemkov, ki bi jih rudarski podjetniki pod krinko krize in brez odpora delavskih zaupnikov spravili kot svoje dobičke.

Rudarski zaupniki so nadalje tudi ohranili mnogo drugih socialnih pridobitev za rudarje, ki so jih hoteli odpraviti istotako pod krinko krize, ako bi ne bilo odločnega odpora s strani zaupnikov. Zavedati se tudi moramo, da se je do sedaj vršil vedno le obrambni boj za existenco

rudarskega delavstva, ker so bili podjetniki vedno isti, ki so napadali. Tako so bili otepi tisti nevidni milijoni, ki bi brez odpora rudarskih zaupnikov postali plen podjetnikov. Končno je treba še omeniti, da je bilo rudarsko zastopstvo res delavsko, da ni frazarilo, ampak delalo.

Mirno in z zadovoljstvom lahko gledajo ti pravi delavski borci na prestano triletno borbo, triletno obrambno vojno, ki so jo častno bojevali za življenjski obstoj slovenskega rudarskega proletarijata, v vzgled vsem bodočim delavskim zaupnikom.

Razumljivo je, da so gotovi krogi gledali požrtvovalno in uspešno delo teh borcev z zavistjo, in le-ti so skušali njihovo delovanje na vse mogoče načine ovirati, z blatenjem, prijavami pri oblastih, kakor tudi pri podjetnikih tako, da so padale tudi žrtve, ali obrambna borba je šla preko žrtev naprej, imajoč pred očmi cilj, ohraniti delavcu-rudarju človeka dostojno življenje.

Doma in po svetu

Beograjski časopisi o našem kongresu. Oba dneva zborovanja delegatov za obnovo socialnodemokratske stranke Jugoslavije v Beogradu so posvečali največji beograjski časopisi »Politika«, »Vreme« in »Pravda« največjo pozornost poteku zborovanj, posvetovanj kakor tudi manifestacij in kulturnih prireditev. Vsi časopisi so prinašali cele strani najpodrobnejših poročil s tega kongresa socialdemokratske stranke Jugoslavije. Posamezne govore, kot tudi n. pr. izvajanja ss. Topalovića, Petejana itd., so objavili časopisi dobesedno. Odlični novinarji so ponovno prosili za razgovore z inozemskimi delegati, češkimi, ogrskimi in rumunskimi ter prinesli njihove obširne izjave in mnenja k obnovi delovanja socialne demokracije v Jugoslaviji, o balkanskem paktu, ki se je ravno tiste dni sklepal v Beogradu, kakor tudi o pomenu in obsegu medsebojnih stikov držav Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije. Pa tudi preko mej naše domovine je segalo zanimanje za naš kongres ter so o njem poročali vsi važnejši evropski časopisi. Glas o nazorih jugoslovanskega socialističnega delavstva glede daljnega udejstvovanja v javnem življenju je torej spremljala vsa naša politična javnost, zlasti beograjska, kot tudi inozemska z največjim zanimanjem. Že to govori dovolj jasno, da tega našega pokreta ne bo mogel nihče več ustaviti, še manje zamolčati.

Nov čin italijanskega fašizma nad slovenskim pisateljem. V Gorici je bil pred dnevi aretiran slovenski pisatelj Franc Bevč in obsojen na triletno konfinacijo. Obdolžen je zločina, da je pisal v svojem domačem kraju slovenske knjige. To je fašistična pravica.

Romunski predsednik vlade grozi. Romunski liberalni ministrski predsednik vlade, Tatarescu, je na zborovanju liberalne stranke rekel, da naj se parlament strezni, opusti strankarske prepire, ki ogrožajo temelje države, sicer bo razpustil parlament. Če pride do volitev, novi parlament ne bo izvoljen na osnovi sedanjih državljskih svoboščin. —

Toda eno moramo pripomniti: Prepir in sabotiranje dela je slabo, toda tudi večina in nje vlada se mora zavedati, da je parlament upravičen zahtevati politiko v interesu splošnosti. Če vlada dela v takim interesu, pa ne parlament, bi bila grožnja utemeljena.

Fašistični mandati razveljavljeni. Na Češkoslovaškem so razveljavili vse fašistične in nemškonalne občinske mandate. Fašisti so izgubili s tem 2600, nemški nacionalci pa 800 mandatov.

Knez Starhemberg postaja drzen. Avstrijski hajmver je na Tirolskem in v Lincu pričel s svojimi akcijami,

dočim se sicer pogaja glede svojih zahtev s kanclerjevimi organi. V Inomostu je hajmver celo zasedel socialnodemokratski list, a so mu oblasti končno povedale, da tega zakona ne dovoljuje.

Pariške demonstracije proti Deladierovi vladi so bile prav resnega značaja. Udeleževalo se je teh reakcionarnih demonstracij do 30.000 oseb. Iz vseh predmestij so prihajale proti večeru množice pred zbornico, mestni rotovž in na trg republike. Demonstranti so prevrnili več avtomobilov in jih zažgali. Vojaštvo in policija sta imeli težak posel. Pred zbornico so demonstranti postavili barikade ter metali kamenje na policijo. Zažgali so tudi palačo pomorskega ministrstva. Zbornica je bila popolnoma obkoljena. Borba se je vršila tudi z orožjem in utegně biti več mrtvih. Šele pozno zvečer se je stražam posrečilo prodreti korдон demonstrantov in napraviti pot iz parlamenta. Poleg 15.000 policistov je morala oblast rekvirirati še večje oddelke. Če bi demonstracije ne ponehale, namerava vlada razglasiti obsedno stanje.

NERAZDRUŽLJIVA STA... Kathreiner Kneippova sladna kava in Pravi Franckov: kavni pridelek, ker se najboljši dopolnjujeta!

Maribor

Češki sodrug prvič med nami

Lepo predavanje s. Jirouta iz Plzna

V sredo zvečer je imelo mariborsko socialistično delavstvo zopet enkrat svoj prazniški dan. — Na kratko notico »Delavske Politike«, da bo predaval glavni urednik socialnodemokratskega dnevnika »Nove dobe« s Jirout Josip iz Plzna, se je zbralo v dvorani Delavske zbornice toliko sodruživ in sodrugov, da so bili tudi stranski prostori nabit polni. K sestanku je prišel tudi predsednik Češkoslovaške jugoslovanske lige min. v p. dr. V. Kukovec, da imenom Lige pozdravi odličnega gosta iz Češkoslovaške.

Dražega sodruga je pozdravil predsednik Krajevnega medstrokovnega odbora s. Jelen, pevski zbor pekov je zapel delavsko pesem »Dani se«, nakar je s. Jirout v enornem predavanju razložil v češčini razvoj delovanja socialnodemokratske stranke v Češkoslovaški, gospodarski, socialni in kulturni položaj delavstva v CSR in njihovo razmerje napram našemu pokretu, kateremu je obljubil polno pomoč. Naše sodruge so zlasti zanimala izvajanja o borbi vseh češkoslovaških strank za demokracijo in proti fašizmu, ki se je lani pojavil tudi v Češkoslovaški, pa čez noč izgini, kakor hitro so voditelji fašistov čutili, da nima v oblasti nobene zaslombe. Zlasti je podčrtal pre-

Nepotrebne skrbi. »Mariborski Večernik« tarejo hude skrbi radi ustanovitve Socialnodemokratske stranke Jugoslavije. Pravi, da ta stranka ne bo mnogo pomenila, zato, da ji baje tudi celokupni jugoslovanski tisk ne posveča nobene posebne pažnje, v isti sapi pa je sam objavil dolg konfuzen uvodnik. »Večernik«, ki je bil še nedavno tega glasilo slovenskih liberalcev oziroma skrahiranih demokratov, pač najbolje ve, kakšno hrano sme nuditi svojim čitateljem, ker bi sicer ne mogel tako zavijati. Kdor pa čita beograjske liste, je lahko opazil, da so isti posvetili ustanovitvi socialnodemokratske stranke kar po cele strani. Dopisnik se postavlja v pozoro rešitelja in zaščitnika naše države in h koncu svojega dopisa bedasto žuga, kakor kak paglavec, češ: ako ne boste pridni, bodete imeli proti sebi vse, kar je slovenskega, jugoslovanskega itd. Takih zaščitnikov naša država prav nič ne rabi. Socialistično delavstvo je izpovedalo svojo pripadnost k Jugoslaviji takrat, ko je bil še marsikateri današnji nad stoođstotni patrijot in rodoljub zvest oproda Habsburžanov in je opravljal rabelsko delo nad slovenskim in jugoslovanskim delavstvom. To delavstvo tudi ni nikdar od države zahtevalo drugega plačila, kakor zaščito pred domačimi in inozemskimi kapitalisti. Tega bi se o številnih patentiranih nacionalistih in rodoljubih ne moglo trditi. Kajti same v Mariboru so bile v povojni dobi iz državne blagajne poneverjene ogromne vsote denarja, ki gredo v stetišče. Tako si seveda socialistično delavstvo ne predstavlja državotvornosti. Iz vrst socialističnega delavstva tudi niso izšli emigranti, ki danes pošiljajo peklenske stroje v

Ljubljana

Koncert in zabava v prid nezaposlenim priredi ljubljanski medstrokovni odbor v soboto, dne 24. februarja ob sodelovanju prijateljskih organizacij. Nezaposleni člani naših strokovnih organizacij zaslužijo vso moralno podporo celotnega delavskega gibanja in tudi materijelno, ki pa je v tej veliki krizi pičla. Uveden je sicer obvezen bednostni sklad, ki pa ne zadostuje in tudi ne služi samo delavstvu, zato naj bo ta prireditev moralno bodrilo, da mora delavec podpreti predvsem sam sebe, sam svojega tovariša in svojo tovarišico. Naši nezaposleni člani so naši sodruzi. Po drugih državah prispeva jo države k podporam za nezaposlene, pri nas še ne. Ta prireditev naj dokumentira našo solidarnost z nezaposlenimi.

Organizacija hišnih uslužbenk v Ljubljani s sodelovanjem »Svobode« in »Zarje« priredi na pustno nedeljo, dne 11. februarja ob 8. uri zvečer v dvorani Delav. zbornice **DRUŽABNI VEČER**

ob pogrnjenih mizah s peštrim sporedom. Po sporedu prosta zabava s plesom. Igra jazz-orkester »Zarje«. — Pri plesu enakopravnost plesalk in plesalcev. Lasten bufet. Vino prvovrstno in poceni. Kava, čaj, likerji, slaščice, mrzla jedila in vse druge dobrote. — Vstopnina Din 5.— za osebo.

datelji, da se pri njih bori tudi narodno-socialistična stranka za polno uveljavljenje demokracije in iztrebljenje fašizma, ki je pri vsakem malem narodu nevaren državni, zlasti pa Češkoslovaški in tudi Jugosloviji. Če je poslal sen. V. Klofač ob priliki volitev v Delavsko zbornico mariborskim »nacijem« brzojavne čestitke k »zmagi«, je bil pač v dvojnih bridkih zmoti, ko doma tudi on z vsemi možnimi sredstvi s svojo stranko pobija državni nevaren fašizem. Češki socialni demokraci delujejo v vladi skupno z narodnimi socialisti pri izvajanju demokratičnega in socialnega programa.

Kljub češkemu predavanju so mariborski sodruzi in sodružice stvarna, živahna in poljudna izvajanja razumeli in kmalu po »vodnih besedah« s tolikim zanimanjem sledili predavatelju, da so ga ponovno prekinjali z navdušenim ploskanjem.

S. dr. Reisman pa je nato še v kratkih obrisih prevedel predavanje v slovenščino, nakar so pevci »Svobode« zapeli »Pesem mariborskih delavcev«.

Bila je to res krasna manifestacija mariborskega socialističnega delavstva pred odličnim gostom in se le želimo še več takšnih obiskov iz Češkoslovaške.

Železniških vagonih v Jugoslavijo. To si naj zapomni tudi vsegavedni članek »Mariborskega Večernika«. Bivše glasilo skrahiranih demokratov naj zato rajši deli lekcije o državotvornosti svoji okolici.

Ogromna blagajna nacionalnih železničarjev. Na zadnjem občnem zboru mariborske podružnice nacionalnih železničarjev so poročali, da imajo 1656 članov. Vsak član pa mora plačevati mesečno Din 10.— članarine, ki se pri železniških ednicah že kar v plačilnih listah uradoma odtegne. Vsa ta članarina je torej čisto sigurna ter inkasirajo za nacionalno organizacijo vsak mesec ogromno vsoto Din 16.560, letno pa Din 198.720.— Če so torej izdali za božično obdarovanje članov le 20.000.— Din, je moralo še kljub temu ogromno denarja ostati v blagajni. Priporočamo ubogim članom te nacionalne organizacije, da se zgledajo pri društvu za podporo. Denarja mora biti, da ne vedo kam z njim. Še lepše izgleda blagajna celotne organizacije nacionalnih železničarjev. Ob vsakem občnem zboru se bahajo, da imajo 30.000 članov. Članarina celotne organizacije torej vrže mesečno Din 300.000.— (v besedah: tristoštoč dinarjev) in letno gre to že v milijone, t. j. 3.600.000 Din torej na sami članarini dobijo nacionalni železničarji od članov, beri in piši: **tri milijone 600.000.— Din.** Ali ne bi gospodje poročali, kam gredo ti milijoni? S tolikimi milijoni se pa že da mnogo dobrega napraviti. Vendar blagajniškega poročila ne objavljajo.

V nedeljo dopoldne se je vršil v dvorani Delavske zbornice občni zbor pevskega odseka »Svobode«, kjer je odbor polagal bilanco o delovanju v prošlem letu in sestavil program za bodoče leto. Na čelu novega odbora je bil izvoljen s. Presl.

»Prijatelj Prirode«, Maribor. Redni letni občni zbor se bo vršil v ponedeljek, dne 19. februarja ob 19. uri v društvenem lokalu, Ruška cesta 7. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročila. 3. Volitve. 4. Smernice bodočega dela. 5. Raznoterosti. Vabimo vse člane, da se običnega zbora udeležijo.

Občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug za Dravsko banovino se je vršil minuli četrtek v hotelu »Orel«.

Zobozdravnica Dr. med. dent. Bosiljka Krajnovič

je otvorila zobozdravniško ordinacijo na **Glavnem trgu 22, II. nadstr.** (Osetova hiša) in ordinira vsak dan od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

Občni zbor dramskega odseka »Svobode«. V nedeljo, dne 11. t. m. se vrši v društvenem lokalu ob 10. uri dopoldne občni zbor dramskega odseka »Svobode«. Za člane dramskega odseka udeležba dolžnost. — Prijatelji vabljeni!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celje

Lorenc Szabo

Iz Našic v Slavoniji je prispela tužna vest, da je tamkaj preminul in bil pokopan naš dragi tovariš in sodrug Lorenc Szabo. Uslužben je bil v Celju nad 5 let, kot brivski pomočnik tvrdke Grobelnik. Bil je najaktivnejši sodelavec za organizacijo brivskih pomočnikov in se je udeleževal že takrat, ko so brivski pomočniki za prehodno dobo pristopili v članstvo SPNJ. Čim so bili toliko sformirani, da so zamogli ustanoviti podružnico Saveza brivskih in vlasuljarskih pomočnikov, je bil pokojni med prvimi na delu za to organizacijo in ji je tajnikoval vso dobo do svoje prezgodnje smrti. Umril je na tuberkulozi, tej najopasnejši morilki proletarskega stanu, ki zlasti v vrstah brivskih pomočnikov prepočesto žanje žrtve v cvetu njihovega življenja. Lorenc Szabo je bil plemenit in kremenit značaj. V oddolžitve in v počaščenje njegovega spomina so zbrali tovariši in tovarišice Din 170 in jih darovali, mesto venca na krsto, v fond za podporo žrtev nemškega fašizma. Ta dar njegovih kolegov najbolj odgovarja plemenitemu karakterju pokojnega tovariša, katerega spomin ohranimo v svojih srcih.

Seja okrožnega in krajevnega pripravljalnega odbora Socialnodemokratske stranke Jugoslavije se bo vršila v soboto, ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici, z dnevnim redom: Poročilo o poteku kongresa S. D. S. J. in razprava o nadaljnjih korakih. Odbornike obeh odborov nujno vabimo, da se seje zanesljivo in točno udeležijo.

Ali za občino Škofja vas ne veljajo banske odredbe? Prijatelj iz Škofje vasi nam je poslal poročilo, da je občinski odbor Škofja vas koncem decembra 1933 brez navedbe vzroka in brez vsakršnega odgovodnega roka odpustil iz službe občinskega slugo, našega starega in zvestega sodruga Karla Lešnika. Kdor Karla Lešnika pozna, po njegovem kremenitem značaju, po njegovi vestnosti, pridnosti, marljivosti in umerjenosti, bo vedel, da za odpust niso mogli biti merodajni službeni razlogi. Kolikor nam je znano, je bila svoječasno izdana banska odredba, v kateri so vsi občinski odbori dolžni, predno odpuste kakega uslužbenca, obvestiti kr. bansko upravo o svoji nameri, ter jo zaprositi za tozadevno dovoljenje. Sicer nam ni znano, če je občinski odbor Škofja vas to svojo dolžnost storil, dvomimo pa, pa bi banska uprava pristala na to, da se staremu in zaslužnemu možu, brez napovedi vzroka, brez vsake preiskave in celo brez vsakega odgovodnega roka, odpove službo in se ga zapodi, kakor psa, na ulico. Sicer je to zadeva, ki še ni definitivno odločena, ker se je Lešnik pritožil banski upravi, izrecno pa podčrtavamo, da je povzročil odpust veliko razburjenje med občani in, da bomo smatrali za javni interes, da se to zadevo javno razčisti.

Trbovlje

Položaj v trboveljski občini. Pri zadnjih občinskih volitvah v Trbovljah je z veliko večino zmagala lista sodr. Jakoba Klenovškega. Predstavniki kandidatne liste, ki je ostala v manjšini, so proti volitvam vložili pritožbo na upravno sodišče v Celju. Upravno sodišče je pritožbo kot neosnovano zavrnilo in je tako postala pravomočna izvolitev sodr. Klenovškega za predstavnika občine in občinskih odbornikov z njegove liste. Po zakonu o občinah mora stara občinska uprava deseti dan od dne volitev sklicati sejo, da izroči posle novoizvoljeni občinski upravi. Ako dotedanja občinska uprava seje v tem roku ne skliče, jo ima sklicati v petnajstih dneh nadzorno oblastvo, to je sresko načelstvo. Občinski zakon v tem oziru ne pozna nobene izjeme. Ti roki so sedaj potekli. Ker občinski zakon vsem in vsakomur zapoveduje, da se mu pokorava in še posebej naroča oblastem, da po njem

postopajo, je pričakovati, da se bo volja zakona izpolnila.

Zopet občutno praznovanje. Rudniško ravateljstvo je razglasilo, da se bo v mesecu februarju delalo samo 17 delavnikov. Po 2 mesečni zapovedi se je začela zopet stara pesem, ki se že poje od leta 1930. Praznovanje in zopet praznovanje, delitev živil v rudniškem konzumu kakor v času vojne, nastavljanje pred rovom v praznovanih dneh in čakanje na milostno dovolitev paznika, da človek sme na delo, zaposlitev na produkciji vedno enih in istih delavcev v dnevih, ki so razglašeni za praznovanje. Obratna vodstva se zmiraj izgovarjajo, da morajo štediti. Iz istih razlogov zaposlujejo upokojeince z urno plačo. Mi proti zaposlitvi upokojeencev nimamo ničesar, ako bi se zaposlevali staro-upokojeinci z nezadostno pokojnino in da bi za časa zaposlitve tudi prispevali k zavarovanju pri Bratovski skladnici. Tudi vsa dela, ki se oddajajo drugim samostojnim podjetnikom, se dajejo iz razlogov, da ni potrebno za tam zaposlene delavce plačevati prispevkov za zavarovanje. Zato ni čudno, da se čezdalej bolj občutijo težkoče pri Bratovski skladnici, ker se na ta način zmanjšuje število plačujočega članstva, število upokojeencev je pa zmiraj večje. Delavsko zastopstvo II. skupine je že vsestransko opozorilo merodajne faktorje na te nevezdržne razmere, ki pa bodo še slabše, ako se ne uredi predčasno pogodba za nabavo premoga državnim železnicam, pri čemur se mora brez nadaljnjega upoštevati tudi dosedanje število zaposlenega delavstva. Dolžnost vodstva T. P. D. pa je, da samo regulira zaslužek delavstva, za vse enako, ne pa, da to prepušča posameznim obratnim vodstvom, kateri potem, kadar vse praznuje, zaposlijo samo takozvane »rajsarje«. Ti naredijo po 30 delavnikov mesečno, ostali rudarji pa praznujejo vse delavnike.

Občni zbor Zveze rudarjev Jugoslavije, podružnica Trbovlje, se bo vršil dne 4. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavskega doma. Udeležba vseh članov dolžnost.

Zagorje ob Savi

Že zadnjič smo napisali, da se našemu zagorskemu poročevalcu »Jutra« najbrž sanja, kadar iz Zagorja kaj koroča. Tako je zadnjič napisal, da so bili štiri brezposelni fantje zato aretirani, ker so preveč kritizirali upravo občinske kuhinje. Uradno se je pa izkazalo, da niso bili radi tega na preiskavi, temveč radi čisto nekaj drugega, in so sedaj že vsi na svobodi. V »Jutru« z dne 7. t. m. pa zopet čitamo o velikih delih ki so bodo vršila, pri katerih se misli večje število brezposelnih zaposliti. Med drugim list tudi pravi, da se bo na cesti Radeče—Litija zaposlilo 55 delavcev. Ti delavci so res dne 7. t. m. zjutraj odšli, si ogledali stanovanje in vprašali za višino plače. Ko so ugotovili, da v baraki, kjer je sama slama ne morejo v tej zimi stanovati in ker tudi plače od 2.50 do 2.75 Din na uro niso mogli sprejeti, a ondotni g. inž. Fink jim ni mogel višje nuditi, čeprav so ga prosili, da radi delo sprejmejo samo, če jih vsaj po 3 Din na uro plača, so se obrnili in šli rajši nazaj v Zagorje stradati, kakor pa da bi si tam zdravje pokvarili in še tiso revno obleko, ki jo imajo uničili. Na kolodvoru v Zagorju jim je ga. P. Hribovšek dala 100 Din, za katere so se ji lepo zahvalili, občini so pa lepo vrnili vsak po Din 2, katero vsoto je dobil vsak pred odhodom kot dnevnic.

Jesenice

Za medsebojno sodelovanje v združbah. Tuk. Splošna hranilnica in posojilnica je izdala na svoje člane ta-le poziv: Delavski pokret na Jesenicah se razvija vsestransko in to v dobrobit tukajšnjega delavstva. Ta pokret želi doseči čim večji uspeh ne samo na kulturnem in strokovnem polju, temveč še bolj na gospodarskem. Kajti dobro se zavedamo, čim bolj in čim prej se gospodarski osamosvojimo, tem bolj postanemo

gospodarski neodvisni. In kot taki bomo tudi lahko s čim večjim pogumom zahtevali svoje pravice, bodisi tu, bodisi tam. Žal, da je še premnogo delavskih družin, ki tega zlatega pravila ne vpoštevajo in da popolnoma pozabljajo na naše življenjsko geslo: **Svoji k svojim!** Imamo lastno Splošno hranilnico in posojilnico, a premnogi vidijo le drugi del, to je posojilnico, kjer se pač dobi posojilo, a kako se mora to posojilo vračati, da imajo tudi drugi člani korist od vloženega oziroma posojenega denarja, tega pa le premnogi ne vidijo, ali pa namenoma nočejo videti. Pomnite: **Kar se posodi, se mora čim preje vrniti!** Imamo tudi lastne združne prodajalne. Te so namenjene izključno le članom-delavcem. A kaj opazimo? Premnogi, ki so v stiski iskali pomoč in jo tudi dobili v našem denarnem zavodu, ne poznajo teh trgovin in ne vpoštevajo, da so druga z drugo, kakor veriga. Tudi tu velja naše geslo: **Svoji k svojim!** Upamo, da v tekočem letu doživimo veselo presenečenje, da se vsi združimo kar najtesneje in da se oklenemo z vso zavestjo naših gospodarskih naprav. Kajti le v **edinosti** je moč!

Črna pri Prevaljah

Redni občni zbor »Svobode«. Kot smo že poročali, je tukajšnja »Svoboda« imela svoj 14. redni letni občni zbor v nedeljo, dne 28. januarja t. l. v dvorani gostilne Knez v Črni, ki je bil s strani članstva domala polnoštevilno obiskan, kar je dokaz posebnega zanimanja agilnih sodrugov in sodružic za našo »Svobodo«, v kateri vsi najdejo obilo poučnega razvedrila in novih moči za delo za naše delavske interese na socialno-kulturnem polju. (Želeti bi bilo le, da bi se tudi na gospodarskem polju vsi zavedni sodruzi in sodružice tako dobro uveljavili s tem, da bi podpirali svoje konzumne zadeve, kar bi bilo zopet le njim samim posredno in neposredno v korist. Naša dolžnost je, da se eden drugega podpiramo, ne pa, da podpiramo druge. Tudi v tem oziru se potrudimo izpopolniti svojo zavednost.) Na občnem zboru so se podajala zanimiva poročila: tajnika, blagajnika, knjižničarja, gospodarja, učitelja tamburašev, režiserja, vodnika kolesarskega odseka in končno še revizorjev, ki so vsa pričala o agilnem delovanju te podružnice v preteklem poslovnem letu. Društvo šteje 40 rednih in zavednih članov, rednih odborovih sej je bilo v preteklem poslovnem letu skupno 10, raznih drugih prireditev pa 12. Najbolj obiskana prireditev je bila Cankarjeva proslava z vprizoritvijo »Hlapca Jerneja«, največ udeležencev (76) pa je bilo na izletu v St. Vid. Knjižnica je dobro urejena, šteje 489 raznovrstnih knjig, izposojilna se je primerno znižala in uredila tako, da je knjižnica vsakemu čitatelju dostopna, odprta je vsako nedeljo in praznik predpoldne, druge dneve pa po potrebi. Tamburaški zbor šteje 12 članov in članic, ki vsi točno in redno sodelujejo, nastopov je imel skupno 15 pri vseh društvenih prireritvah in ob drugih priložnostih. Pri volitvah se je izvolil sledeči novi odbor: predsednik Sterže Franc, namestnik Knez Franc, tajnik Puhan Franc, namestnik Raušer Anton, blagajnik Miloš Stopajnik, podblagajniki: za Črno Ivan Selišnik, za Sv. Heleno Joško Leuk, za Žerjav Fajmut Simon, za Mušenik Haunik Andrej II, knjižničar Forštner Ivan, namestnik Modrej Aleks, gospodar Obertauc Silvester, namestnik Žagar Franc, režiser Krašovec Ivan, načelnik kolesarskega odseka Sterže Franc, vodniki tega odseka Prevalnik Jože in Jež Jože, učitelj tamburaškega odseka Forštner Ivan, pregledniki Zagernik Henrik in Eisinger Vinko, namestniki preglednikov Sahman Berta in Štefka Lužnik, sama znana imena, ki nam jamčijo za čim večji razmah in napredek podružnice tukajšnje »Svobode«. Dne 3. in 4. februarja t. l. pa je društvo uprizorilo na svojem odru 3 dejansko veseloigro »Poslednji mož« s prav dobrim moralnim in gmotnim uspehom.

Tudi na svojo običajno pustno veselico s plesom se »Svoboda« že pridno pripravlja, katero kot že javljeno, priredi letos, dne 11. februarja, to je na pustno nedeljo v velikih gornjih dvoranah gostilne Knez v Črni, ki so v ta namen že primerno preurejene in dekorirane. Društvena tamburaška godba pridno vadi za nastop, za dobro pijačo in ledila pa je obljubil skrbeti sam Knez. Vstopnina Din 3.— Dobrodošli! Na svidenje! Svoji k svojim!

Tržiško delavstvo gre ramo ob rami z ostalim razredno zavednim delavstvom

Socialnodemokratska konferenca. — Volitve obratnih zaupnikov.

Zaupniški sestanek. Dne 20. januarja se je vršil zaupni sestanek v Zadrudnem domu, na katerem smo razpravljali o obnovitvi Socialnodemokratske stranke Jugoslavije. Referent je bil sodr. dr. Jelenc iz Ljubljane. Udeležba je bila zelo dobra. Po dolgi stvarni debati so se navzoči z navdušenjem izrekli za obnovo stranke. S. dr. Jelenc nam je v podrobnem razložil pomen političnega dela v državi. Izvolili smo tudi delegata za konferenco dne 3. in 4. februarja. Tržiško delavstvo se dobro zaveda pomena obnove stranke.

Volitve obratnih zaupnikov. Dne 27. januarja so se vršile volitve obratnih zaupnikov v predilnici in tkalnici Ed. Glanzmann in And. Gassner, in sicer sta bili vloženi dve listi. Prva je bila naša lista Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, dru-

ga pa Jugoslovanska strokovna zveza. Udeležba je bila 70 odst. Volitve so izpadle tako-le: Za listo Splošne delavske strokovne zveze (nosilec sodr. Stane Sava) je bilo oddanih 407 glasov (9 mandatov), za krščanske socialce pa 307 glasov (7 mandatov). Glavnim zaupnikom je bil izvoljen naš agilni tajnik strokovne organizacije Stane Savo. Narodni socialisti so pa zamudili rok za vlaganje list, ker niso mogli dobiti podpisov. Delavski pokret se v Tržiču usmerja socialistično. Zato pa delavci in delavke, vsi v strokovno organizacijo, ker le v slogi je moč! Pokažimo naš Mi in uspehi so zagotovljeni. Sedaj bo treba iti na delo za nabiranje naročnikov za »Delavsko Politiko« in pa za stranko, čim bo pričela delovati.

Socialna politika

Kriza v predsedništvu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Predsednik upravnega odbora je Vilim Haramina. Po volitvah v Delavske zbornice je bil objavljen komunike, v katerem se izraža zahteva, da se mora sorazmerno z izidom volitev v Delavske zbornice urediti tudi zastopstvo v samoupravi socialnega zavarovanja, češ, da predsednik nima več moralne zveze z gibanjem. O resoluciji je razpravljala seja Suzor-a dne 25. do 27. januarja t. l., nakar se je vršilo glasovanje o resoluciji. Resolucija je bila sprejeta s 7 glasovi, proti 6 glasov. Proti resoluciji so glasovali 4 delodajalci (6 jih ni glasovalo) in dva delavska zastopnika (plava). Glasovalo ni 6 podjetnikov in 3 delavci. Plavi so potem izjavili, da popolnoma zaupajo dosedanjemu predsedniku. Predsednik se je zahvalil za izjave delodajalcev in plavih ter smatra, da ima zaupanje, ker je 10 delodajalcev in 5 delavcev zanj. Med delavci je tudi sam glasoval. Delavska delegacija je še izjavila, da bo o nadaljnjih korakih še sklepala.

Zbirajte za tisk. sklad!

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče.

Falova »Stambulka roža«. Dva svetova se nam razgrneta v tej opereti, ki sta jo ustvarila znana Brammer in Grünwald, glasbeno pa Leo Fall. Na eni strani Turčija s svojimi mogotci, na drugi strani pa Evropa s svojo civilizacijo in z vsemi svobodščinami, ki jih tam uživa človek. V dobi, ko se najdejo na četrtih straneh časopisov razprave in dogodivščine onih, ki so mogli pogledati za kulise vzhodnega življenja z vsemi njegovimi haremi mogotcev pred dolo Kemala Paše, tudi ta operetni dogodek nudi dve uri užitka. V Ahmed Beğu je imel g. Sancin posebno srečo. Podal je eno svojih najboljših vlog. Pa tudi tu se je opazilo, da obvlada dobro petje, ne pa konverzacije. Gdč. Udovičeva je bila dobra kot zmirom. Lepo igro sta podala v paru g. Harastović (Fridolin) in gdč. Barbičeva, le da je bil prvi mestoma nemošč, dasi je bil kot režiser in še vse drugo dober. G. Gorinšek je spretno karikiriral lik Müllerja, pa tudi gg. Razberger (paša), Medven (hotelir), Furjan, Nakrst (natakarja) in gdč. Starčeva (Désiré) ter gdč. Savinova so uspešno sodelovali. Obisk je bil zadovoljiv. Tone Starec.

Hrastnik

IZJAVA.

Spodaj podpisana izjavljam, da so vse govornice, s katerimi me spravljajo z zvezo z g. J. F., neresnične, ter se bo vsakdo, ki bi te govornice širil, zagovarjal pred sodiščem. Hrastnik, 6. II. 1934.

Ahac Malči.

Znižujemo cene damskih plaščev

prej 490.—, 590.—, 690.— 790.— 890.—
sedaj 450.—, 490.—, 590.—, 690.—, 750.—

Še ni prepozno!

Zima še traja, izkoristite priliko, dolgo se boste veselili tako ugodnega nakupa!

Prepričajte se

o starih cenah na tovarniških etiketah!

TIVAR-OBLEKE

Inventurna prodaja

Svileni ostanki poceni v

TRPIN-ovem bazarju
Vetrinjska ulica 15

Kupujte svoje
potrebščine
pri naših
inseren-
tih.